

III

(Přípravné akty)

RADA

POSTOJ RADY V PRVNÍM ČTENÍ (EU) č. 4/2021

k přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady o zavedení Programu pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE) a o zrušení nařízení (EU) č. 1293/2013

Přijatý Radou dne 16. března 2021

(Text s významem pro EHP)

(2021/C 127/01)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 192 odst. 1 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů ⁽²⁾,

v souladu s řádným legislativním postupem ⁽³⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Politika a právní předpisy Unie v oblasti životního prostředí a klimatu a příslušná politika a právní předpisy Unie v oblasti energetiky dosáhly značného zlepšení stavu životního prostředí. Nadále však v oblasti životního prostředí a klimatu přetrvávají značné problémy, které v případě, že nebudou řešeny, budou mít pro Unii a dobré životní podmínky jejích občanů výrazné negativní důsledky.
- (2) Program pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE), zavedený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1293/2013 ⁽⁴⁾ na období 2014–2020, je posledním z řady programů Unie, které od roku 1992 podporují provádění právních předpisů a politických priorit v oblasti životního prostředí a klimatu. V nedávném hodnocení v polovině období byl program LIFE pozitivně vyhodnocen jako program, který má potenciál být účinný, účelný a relevantní. Program LIFE na období 2014–2020 by tedy měl pokračovat s určitými úpravami, jež byly identifikovány v rámci hodnocení v polovině období a následných hodnocení. Program pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE) (dále jen „program LIFE“) by proto měl být zaveden na období sedmi let s cílem sladit jeho trvání s dobou trvání víceletého finančního rámce stanoveného v nařízení Rady (EU, Euratom) 2020/2093 ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 62, 15.2.2019, s. 226.

⁽²⁾ Úř. věst. C 461, 21.12.2018, 156.

⁽³⁾ Postoj Evropského parlamentu ze dne 17. dubna 2019 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku) a postoj Rady v prvním čtení ze dne 16. března 2021. Postoj Evropského parlamentu ze dne ... (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku).

⁽⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1293/2013 ze dne 26. června 2013 o zřízení programu pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE) a o zrušení nařízení (ES) č. 614/2007 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 185).

⁽⁵⁾ Nařízení Rady (EU, Euratom) 2020/2093 ze dne 17. prosince 2020, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027 (Úř. věst. L 433I, 22.12.2020, s. 11).

- (3) Program LIFE by měl úsilím o dosažení cílů a záměrů stanovených právními předpisy, politikou a plány, zejména cílů stanovených ve sdělení Komise ze dne 11. prosince 2019 nazvaném „Zelená dohoda pro Evropu“ (dále jen „Zelená dohoda pro Evropu“), a mezinárodními závazky Unie v oblasti životního prostředí, klimatu a v relevantních případech v oblasti energetiky přispět ke spravedlivé transformaci na udržitelné, oběhové, energeticky účinné hospodářství založené na energii z obnovitelných zdrojů, které je neutrální z hlediska změny klimatu a odolné vůči změně klimatu, k ochraně, obnově a zlepšování kvality životního prostředí, včetně ovzduší, vody a půdy, a zdraví, k zastavení a zvrácení úbytku biologické rozmanitosti, mimo jiné prostřednictvím podpory provádění a spravování sítě Natura 2000 a řešení degradace ekosystémů, a to buď prostřednictvím přímých zásahů, nebo podporou začlenění těchto cílů do jiných politik. Program LIFE by měl rovněž podporovat provádění obecných akčních programů přijatých v souladu s čl. 192 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“), jako je 7. akční program pro životní prostředí⁽⁶⁾, a jakéhokoli následného akčního programu Unie pro životní prostředí.
- (4) Unie je odhodlána rozvíjet komplexní přístup k cílům udržitelného rozvoje Agendy OSN 2030 pro udržitelný rozvoj, v jejichž rámci se zdůrazňuje úzká vazba mezi správou přírodních zdrojů k zajištění jejich dlouhodobé dostupnosti a ekosystémovými službami, jakož i spojitostí těchto obou aspektů s lidským zdravím a udržitelným hospodářským růstem podporujícím sociální začlenění. V tomto duchu by měl program LIFE zohledňovat zásady solidarity a přitom výrazně přispívat k hospodářskému rozvoji i sociální soudržnosti.
- (5) S cílem podporovat udržitelný rozvoj by měla být do vymezování a provádění všech unijních politik a činností začleněna ochrana životního prostředí a klimatu. Měly by proto být podporovány synergie a doplňkovost s dalšími finančními programy Unie, například umožněním financování činností, které doplňují strategické integrované projekty a strategické projekty na ochranu přírody a podporují využívání a replikaci řešení vyvinutých v rámci programu LIFE. Je nutná koordinace, aby se předešlo dvojímu financování. Komise a členské státy by měly zajistit, aby nedocházelo k administrativnímu překrývání a aby příjemcům v rámci projektů nevznikala administrativní zátěž v důsledku povinnosti vykazování plynoucí z různých finančních nástrojů.
- (6) Program LIFE by měl přispět k udržitelnému rozvoji a k dosažení cílů a záměrů právních předpisů, strategií, plánů a mezinárodních závazků Unie v oblasti životního prostředí, klimatu a rovněž příslušných právních předpisů, strategií, plánů a mezinárodních závazků Unie v oblasti energetiky, především Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030, Úmluvy o biologické rozmanitosti⁽⁷⁾, Pařížské dohody přijaté v rámci Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu⁽⁸⁾ (dále jen „Pařížská dohoda o změně klimatu“), a mimo jiné Úmluvy Evropské hospodářské komise OSN (EHK OSN) o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí⁽⁹⁾ (dále jen „Aarhuská úmluva“), Úmluvy EHK OSN o dálkovém znečišťování ovzduší přecházejícím hranice států, Basilejské úmluvy OSN o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování, Rotterdamské úmluvy OSN o postupu předchozího souhlasu pro určité nebezpečné chemické látky a pesticidy v mezinárodním obchodu a Stockholmské úmluvy OSN o perzistentních organických znečišťujících látkách.
- (7) Unie přikládá velkou důležitost dlouhodobé udržitelnosti výsledků projektů financovaných programem LIFE a schopnosti zajistit a udržovat je po realizaci projektu, mimo jiné pokračováním projektů a replikací nebo přenosem projektů.
- (8) Předpokladem ke splnění závazků Unie v rámci Pařížské dohody o změně klimatu je transformace Unie v udržitelnou, oběhovou, energeticky účinnou společnost založenou na energii z obnovitelných zdrojů, která je neutrální z hlediska změny klimatu a je vůči změnám klimatu odolná. Tato transformace si zase vyžaduje akce, jež prosazují energetickou účinnost a energii z obnovitelných zdrojů a přispívají k provádění rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030, integrovaných vnitrostátních plánů členských států v oblasti energetiky a klimatu a provádění dlouhodobé strategie Unie v oblasti klimatu a energetiky, a to zejména v odvětvích, která nejvíce přispívají k současným úrovním emisí skleníkových plynů a znečištění, v souladu s dlouhodobými cíli stanovenými v Pařížské dohodě o změně klimatu. Program LIFE by měl také obsahovat akce přispívající k provádění politiky Unie v oblasti přizpůsobení se změně klimatu, jejichž cílem je snížit zranitelnost vůči nepříznivým dopadům změny klimatu.

⁽⁶⁾ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1386/2013/EU ze dne 20. listopadu 2013 o všeobecném akčním programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2020 „Spokojený život v mezích naší planety“ (Úř. věst. L 354, 28.12.2013, s. 171).

⁽⁷⁾ Rozhodnutí Rady 93/626/EHS ze dne 25. října 1993 o uzavření Úmluvy o biologické rozmanitosti (Úř. věst. L 309, 13.12.1993, s. 1).

⁽⁸⁾ Úř. věst. L 282, 19.10.2016, s. 4.

⁽⁹⁾ Úř. věst. L 124, 17.5.2005, s. 4.

- (9) Projekty v rámci nového podprogramu „Přechod na čistou energii“ tvořícího součást programu LIFE by měly být zaměřeny na umožnění budování kapacit a šíření poznatků, dovedností, inovativních technik, metod a řešení za účelem dosažení cílů unijních právních předpisů a politiky týkajících se přechodu na energii z obnovitelných zdrojů a zvýšení energetické účinnosti. Takové budování kapacit a šíření poznatků má zpravidla formu koordinačních a podpůrných akcí s vysokou přidanou hodnotou na úrovni Unie, jejichž cílem je odstranit překážky na trhu, které brání socioekonomickému přechodu k udržitelné energii, a které zapojují hlavně malé a střední subjekty, jakož i další subjekty, včetně místních a regionálních orgánů veřejné správy a neziskových organizací. Tyto akce přinášejí mnoho vedlejších přínosů, jako je boj proti energetické chudobě, zlepšení kvality vzduchu v interiérech, omezení místních znečišťujících látek díky zlepšení energetické účinnosti a větší míře využívání decentralizovaných obnovitelných zdrojů energie a přispění k pozitivním dopadům na místní úrovni a k růstu podporujícímu sociální začlenění.
- (10) S cílem přispět ke zmírňování změny klimatu a k mezinárodním závazkům Unie týkajícím se dekarbonizace je třeba transformaci odvětví energetiky urychlit. Akce pro budování kapacit na podporu energetické účinnosti a energie z obnovitelných zdrojů financované do roku 2020 v rámci programu Horizont 2020 ⁽¹⁰⁾ by měly být začleněny do nového podprogramu „Přechod na čistou energii“, který je součástí programu LIFE, protože jejich cílem není financovat excelenci a vytvářet inovace, ale usnadnit využití již dostupných technologií pro energii z obnovitelných zdrojů a energetickou účinnost, které přispějí ke zmírnění změny klimatu. Do programu LIFE by měly být zapojeny všechny zúčastněné strany a odvětví podílející se na přechodu na čistou energii. Začlenění těchto akcí pro budování kapacit do programu LIFE nabízí potenciál pro synergie mezi podprogramy a zvyšuje celkovou soudržnost unijního financování. Z tohoto důvodu by se měly shromažďovat a rozšiřovat údaje o využívání stávajících výzkumných a inovativních řešení v rámci projektů programu LIFE, včetně programu Horizont Evropa zavedeného na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/... (dále jen „Horizont Evropa“) ⁽¹¹⁾ (*), které mu předcházely.
- (11) V posouzení dopadů, které je připojeno k návrhu Komise směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2002 ⁽¹²⁾, kterým se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ⁽¹³⁾ se odhaduje, že plnění cílů Unie v oblasti energetiky do roku 2030 bude v období 2021 až 2030 vyžadovat dodatečné investice ve výši 177 miliard EUR ročně. Největší volná místa se týkají investic do dekarbonizace budov ke zvýšení energetické účinnosti a využívání energie z obnovitelných zdrojů malého rozsahu, kde kapitál musí být nasměrován na projekty s vysoce decentralizovanou povahou. Jedním z cílů podprogramu „Přechod na čistou energii“, který se týká rychlého zavádění obnovitelných zdrojů energie a zvýšení energetické účinnosti, je vybudovat kapacity pro vývoj a sdružování těchto projektů, čímž se rovněž napomůže čerpání prostředků z evropských strukturálních a investičních fondů a jeho působení jakožto katalyzátor pro investice do obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti, a to i s použitím finančních nástrojů stanovených v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/... ⁽¹⁴⁾ (**).
- (12) Program LIFE je jediným programem, který se zaměřuje specificky na oblast životního prostředí a klimatu, a proto hraje rozhodující úlohu při uplatňování právních předpisů a politik Unie v těchto oblastech.
- (13) Synergie s programem Horizont Evropa by měly usnadnit, aby během jeho strategického plánovacího procesu v oblasti výzkumu a inovací byly zjištěny a stanoveny potřeby výzkumu a inovací za účelem řešení problémů v oblasti životního prostředí, klimatu a energetiky v rámci Unie. Program LIFE by měl i nadále působit jako katalyzátor provádění právních předpisů a politiky Unie v oblasti životního prostředí, klimatu a rovněž příslušných právních předpisů a politiky Unie v oblasti energetiky, mimo jiné převzetím a uplatňováním výsledků výzkumu a inovací z programu Horizont Evropa a pomocí jejich zavádění v širším měřítku, pokud mohou pomoci řešit otázky životního prostředí, klimatu nebo transformace energetiky. Evropská rada pro inovace programu Horizont

⁽¹⁰⁾ Rozhodnutí Rady 2013/743/EU ze dne 3. prosince 2013 o zavedení zvláštního programu, kterým se provádí Horizont 2020 – rámcový program pro výzkum a inovace (2014–2020), a o zrušení rozhodnutí 2006/971/ES, 2006/972/ES, 2006/973/ES, 2006/974/ES a 2006/975/ES (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 965).

⁽¹¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/... ze dne ... (Úř. věst. L ...).

(*) Číslo nařízení obsažené v dokumentu PE-CONS 7064/20 (2018/0224(COD)).

⁽¹²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2002 ze dne 11. prosince 2018, kterou se mění směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 210).

⁽¹³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES (Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/... ze dne ... (Úř. věst. L...).

(**) Číslo nařízení obsažené v dokumentu PE-CONS 74/2020 (2020/0108(COD)).

Evropa může poskytnout podporu při šíření a komercializaci nových převratných myšlenek, které by mohly vyplynout z provádění projektů programu LIFE. Obdobně je třeba zohlednit i synergie s Inovačním fondem v rámci Systému obchodování s emisemi zřízeným podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ⁽¹⁵⁾.

- (14) Na akce, na něž byl získán příspěvek z programu LIFE, by mělo být rovněž možno získat příspěvek z jiného programu Unie, pokud tyto příspěvky nepokrývají tytéž náklady. Akce, které obdrží kumulativní financování z různých programů Unie, by měly být předmětem pouze jediného auditu tak, aby zahrnoval všechny dotčené programy Unie a pravidla, která se na ně použijí.
- (15) Ve sdělení Komise ze dne 3. února 2017 nazvaném „Přezkum provádění právních předpisů EU v oblasti životního prostředí: společné výzvy a jak sjednotit úsilí za účelem dosažení lepších výsledků“ (EIR) se uvádí, že je zapotřebí značně pokročit, aby se urychlilo provádění unijního *acquis* v oblasti životního prostředí a aby se cíle v oblasti životního prostředí a klimatu více integrovaly a začleňovaly do ostatních politik. Program LIFE by měl tedy působit jako katalyzátor řešení horizontálních, systémových problémů i hlavních příčin nedostatků při provádění, které byly zjištěny v rámci EIR, a při dosahování požadovaného pokroku tím, že bude rozvíjet, zkoušet a přejímat nové postupy; podporovat vývoj, sledování a přezkum politiky; zlepšovat správu v oblasti životního prostředí, změny klimatu a souvisejících záležitostí týkajících se transformace energetiky, mimo jiné tak, že bude posilovat zapojení zúčastněných stran na všech úrovních, budování kapacit, komunikační činnosti a zvyšování informovanosti; mobilizovat investice ze všech unijních investičních programů nebo jiných finančních zdrojů a podporovat akce k překonání různých překážek, které brání účinnému provádění klíčových plánů vyžadovaných právními předpisy v oblasti životního prostředí.
- (16) K tomu, aby se zastavil a zvrátil úbytek biologické rozmanitosti a degradace ekosystémů, včetně mořských ekosystémů, je zapotřebí podpořit vypracování, provádění, vymáhání a hodnocení příslušných unijních právních předpisů a politik, mezi něž mimo jiné patří sdělení Komise ze dne 20. května 2020 nazvaném „Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 - Navrácení přírody do našeho života“, směrnice Rady 92/43/EHS ⁽¹⁶⁾, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ⁽¹⁷⁾ a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 ⁽¹⁸⁾, a to zejména vytvořením znalostní základny pro přípravu a provádění politiky a prostřednictvím vývoje, testování, předvádění a uplatňování osvědčených postupů a řešení, jako je účinná správa, v malém měřítku nebo přizpůsobených konkrétním místním, regionálním nebo vnitrostátním podmínkám, včetně integrovaných přístupů k provádění akčních programů, které stanoví priority financování, přijatých podle směrnice 92/43/EHS. Toto nařízení by mělo přispět k začleňování opatření v oblasti biologické rozmanitosti do politik Unie a k dosažení celkové ambice poskytnout na cíle v oblasti biologické rozmanitosti 7,5 % ročních výdajů v rámci víceletého finančního rámce v roce 2024 a 10 % ročních výdajů v rámci víceletého finančního rámce v letech 2026 a 2027, přičemž se zohlední, jak se cíle v oblasti klimatu a cíle v oblasti biologické rozmanitosti překrývají.

Unie a členské státy by měly sledovat své výdaje související s biologickou rozmanitostí, aby splnily své povinnosti týkající se podávání zpráv podle Úmluvy o biologické rozmanitosti. Měly by být splněny též požadavky na sledování stanovené v jiných příslušných právních předpisech Unie. Výdaje Unie na biologickou rozmanitost by měly být sledovány v souladu s účinnou, transparentní a komplexní metodikou stanovenou Komisí ve spolupráci s Evropským parlamentem a Radou, jak je uvedeno v Interinstitucionální dohodě ze dne 16. prosince 2021 mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o rozpočtové kázní, spolupráci v rozpočtových záležitostech a řádném finančním řízení, jakož i o nových vlastních zdrojích, včetně plánu zavádění nových vlastních zdrojů ⁽¹⁹⁾.

- (17) V nedávných hodnoceních a posouzeních, včetně přezkumu v polovině období týkajícího se strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020 a kontroly účelnosti právních předpisů týkajících se ochrany přírody, se uvádí, že jednou z hlavních příčin nedostatečného provádění právních předpisů Unie v oblasti ochrany přírody a strategie pro biologickou rozmanitost je nedostatek přiměřeného financování.

⁽¹⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES (Úř. věst. L 275, 25.10.2003, s. 32).

⁽¹⁶⁾ Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7).

⁽¹⁷⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků (Úř. věst. EU L 20, 26.1.2010, s. 7).

⁽¹⁸⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 ze dne 22. října 2014 o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů (Úř. věst. L 317, 4.11.2014, s. 35).

⁽¹⁹⁾ Úř. věst. L 433I, 22.12.2020, s. 28.

K uspokojení těchto potřeb by mohly významně přispět hlavní unijní nástroje financování, včetně Evropského fondu pro regionální rozvoj zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1301/2013 ⁽²⁰⁾ (dále jen „Evropský fond pro regionální rozvoj“), Fondu soudržnosti zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1300/2013 ⁽²¹⁾ (dále jen „Fond soudržnosti“), Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013 ⁽²²⁾ (dále jen „Evropský zemědělský fond na rozvoj venkova“) a Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 508/2014 (dále jen „Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond“), a to doplňkově. Program LIFE by mohl dále zlepšit účinnost tohoto začleňování pomocí strategických projektů na ochranu přírody, které mají působit jako katalyzátor provádění unijních právních předpisů a politiky v oblasti ochrany přírody a biologické rozmanitosti, včetně opatření stanovených v akčních programech, které stanoví priority financování, přijatých podle směrnice 92/43/EHS. Strategické projekty na ochranu přírody by měly v členských státech podpořit akční programy zaměřené na začlenění příslušných cílů v oblasti ochrany přírody a biologické rozmanitosti do dalších politik a programů financování, a zajistit tak, že budou na provádění těchto politik upraveny příslušné finanční prostředky.

Členské státy by měly být oprávněny v rámci svého strategického plánu pro společnou zemědělskou politiku rozhodnout, že využijí určitou část přidělu prostředků z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova k mobilizaci podpory pro akce, které doplňují strategické projekty na ochranu přírody vymezené v tomto nařízení.

- (18) Pro podporu oběhového hospodářství a účinného využívání zdrojů je zapotřebí změnit způsob navrhování, výroby, spotřeby, opravy, opětovného použití, recyklace a likvidace materiálů a výrobků, včetně plastů, a zaměřit se při tom na celý životní cyklus výrobků. K přechodu na model oběhového hospodářství by měl program LIFE přispět finanční podporou zaměřenou na různé subjekty, jako jsou podniky, orgány veřejné správy a spotřebitelé, zejména uplatňováním, vývojem a přejímáním osvědčených technologií, postupů a řešení přizpůsobených konkrétním místním, regionálním nebo vnitrostátním podmínkám, mimo jiné prostřednictvím integrovaných přístupů k uplatňování hierarchie způsobů nakládání s odpady a provádění plánů nakládání s odpady a předcházení jejich vzniku. V rámci podpory provádění sdělení Komise ze dne 16. ledna 2018 nazvaného „Evropská strategie pro plasty v oběhovém hospodářství“ by mohla být přijata opatření, jejichž cílem je zejména vyřešit problém odpadu v mořích.
- (19) Vysoká úroveň ochrany životního prostředí má zásadní význam pro zdraví a kvalitu života občanů Unie. Program LIFE by měl podporovat cíle Unie, pokud jde o výrobu a používání chemických látek způsobem, které vedou k minimalizaci významných nepříznivých účinků na lidské zdraví a životní prostředí, s cílem dosáhnout netoxického prostředí v Unii. Program LIFE by měl rovněž podporovat činnosti na usnadnění provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES ⁽²³⁾ za účelem dosažení úrovně hluku, které nemají významné negativní dopady na zdraví lidí a neohrožují je.
- (20) Dlouhodobým cílem politiky Unie v oblasti ochrany ovzduší je dosáhnout úrovně kvality ovzduší a životního prostředí, které nezpůsobují významné negativní dopady na zdraví lidí a neohrožují je, a posilovat přitom synergie mezi zlepšováním kvality ovzduší a snižováním emisí skleníkových plynů. Informovanost veřejnosti o znečištění ovzduší je vysoká a občané očekávají, že orgány budou jednat, zejména v oblastech, kde jsou obyvatelstvo a ekosystémy vystaveny vysokým hladinám látek znečišťujících ovzduší. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2284 ⁽²⁴⁾ zdůrazňuje úlohu, již může unijní financování hrát při dosahování cílů v oblasti čistého ovzduší. Program LIFE by tedy měl podporovat projekty, včetně strategických integrovaných projektů, které mají potenciál mobilizovat veřejné a soukromé prostředky, aby se staly ukázkou osvědčených postupů a působily jako katalyzátor provádění plánů a právních předpisů v oblasti kvality ovzduší na místní, regionální, multiregionální, celostátní a nadnárodní úrovni.

⁽²⁰⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1301/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Investice pro růst a zaměstnanost a o zrušení nařízení (ES) č. 1080/2006 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 289).

⁽²¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1300/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1084/2006 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 281).

⁽²²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 487).

⁽²³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES ze dne 25. června 2002 o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí (Úř. věst. L 189, 18.7.2002, s. 12).

⁽²⁴⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2284 ze dne 14. prosince 2016 o snížení národních emisí některých látek znečišťujících ovzduší, o změně směrnice 2003/35/ES a o zrušení směrnice 2001/81/ES (Úř. věst. L 344, 17.12.2016, s. 1).

- (21) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES⁽²⁵⁾ stanoví rámec pro ochranu unijních povrchových, pobřežních, brakických a podzemních vod. Cíle uvedené směrnice by podporovalo lepší provádění a větší začlenění cílů vodní politiky do jiných oblastí politiky. Program LIFE by proto měl podporovat projekty, které přispějí k účinnému provádění směrnice 2000/60/ES a dalších příslušných právních předpisů Unie v oblasti vody, jež pomáhají k dosažení dobrého stavu vodních útvarů Unie uplatňováním, vývojem a přejímáním osvědčených postupů, jakož i prostřednictvím využívání doplňkových akcí v rámci jiných unijních programů či finančních zdrojů.
- (22) Ochrana a obnova mořského prostředí je jedním z celkových cílů politiky Unie v oblasti životního prostředí. Program LIFE by měl podporovat řízení, zachování, obnovu a monitorování biologické rozmanitosti a mořských ekosystémů, zejména v mořských lokalitách sítě Natura 2000, a ochranu druhů v souladu s akčními programy, které stanoví priority financování, přijatými podle směrnice 92/43/EHS, dosažení dobrého stavu životního prostředí v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/56/ES⁽²⁶⁾, propagaci čistých a zdravých moří, provádění sdělení Komise ze dne 16. ledna 2018 nazvaného „Evropská strategie pro plasty v oběhovém hospodářství“, a to zejména za účelem řešení problému ztracených rybolovných zařízení a odpadu v mořích, a propagaci zapojení Unie v mezinárodní správě oceánů, které je zásadní pro dosažení cílů Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a zajištění zdravých oceánů pro budoucí generace. Strategické integrované projekty a strategické projekty na ochranu přírody v rámci programu LIFE by měly obsahovat příslušné akce zaměřené na ochranu mořského prostředí.
- (23) Zlepšení správy v záležitostech životního prostředí, změny klimatu a související energetické transformace vyžaduje zapojení občanské společnosti prostřednictvím zvyšování informovanosti veřejnosti, včetně komunikační strategie, která zohlední nové sdělovací prostředky a sociální sítě, zapojení spotřebitelů a rozšířeného zapojení zúčastněných stran, včetně nevládních organizací, na všech úrovních do konzultací a provádění souvisejících politik. Je proto vhodné, aby program LIFE podporoval širokou škálu nevládních organizací a sítí neziskových subjektů, které usilují o cíle, jež jsou v obecném zájmu Unie, a které primárně působí v oblasti životního prostředí nebo klimatu, a to tím, že bude konkurenčním a transparentním způsobem poskytovat provozní granty s cílem pomoci těmto nevládním organizacím, sítím a subjektům účinně přispívat k politice Unie a budovat a posilovat jejich schopnost stát se účinnějšími partnery.
- (24) Zatímco zlepšení správy na všech úrovních by mělo být průřezovým cílem všech podprogramů programu LIFE, program LIFE by měl podporovat vypracování, provádění, vymáhání a dodržování *acquis* v oblasti životního prostředí a klimatu, zejména horizontálních právních předpisů týkajících se správy záležitostí v oblasti životního prostředí, včetně právních předpisů provádějících Aarhuskou úmluvu.
- (25) Program LIFE by měl účastníky trhu připravit na přechod na udržitelné, oběhové, energeticky účinné hospodářství založené na energii z obnovitelných zdrojů, neutrální z hlediska změny klimatu a odolné vůči změně klimatu a podpořit je v tom testováním nových obchodních příležitostí, zlepšováním odborných schopností, usnadňováním přístupu spotřebitelů k udržitelným výrobkům a službám, zapojením a posílením postavení lobbistů a zkoušením nových metod k přizpůsobení stávajících postupů a podnikatelského prostředí. Aby se podpořilo širší tržní uplatnění udržitelných řešení, je třeba prosazovat přijetí širokou veřejností a zapojení spotřebitelů.
- (26) Program LIFE je koncipován tak, aby podporoval předvádění technik, přístupů a osvědčených postupů, které lze přejímat a rozšířit. Inovativní řešení by přispěla ke zlepšení environmentální výkonnosti a udržitelnosti, zejména za účelem rozvoje udržitelných zemědělských postupů v oblastech, v nichž je aktivně vyvíjena činnost z hlediska klimatu, vody, půdy, biologické rozmanitosti a odpadu. V tomto ohledu je třeba zdůraznit synergie s dalšími programy a politikami, jako je evropské inovační partnerství v oblasti produktivity a udržitelnosti zemědělství a systém EU pro environmentální řízení podniků a audit.

⁽²⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1).

⁽²⁶⁾ Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2008/56/ES ze dne 17. června 2008, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti mořské environmentální politiky (rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí) (Úř. věst. L 164, 25.6.2008, s. 19).

- (27) Na úrovni Unie jsou velké investice do opatření v oblasti životního prostředí a klimatu převážně financovány z hlavních unijních programů financování. Proto je zásadně důležité zvýšit úsilí o systematické začleňování těchto hledisek s cílem zajistit, aby byly udržitelnost, ochrana biologické rozmanitosti a klimatu nedílnou součástí také dalších programů financování Unie a aby byly do všech nástrojů Unie začleněny záruky pro udržitelnost. Strategické integrované projekty a strategické projekty na ochranu přírody, které se mají v rámci programu LIFE vypracovat, by měly v souvislosti se svou úlohou katalyzátoru mobilizovat možnosti financování v rámci těchto programů financování a jiné zdroje financování, jako jsou například vnitrostátní fondy, a vytvářet synergie.
- (28) Úspěch strategických projektů na ochranu přírody a strategických integrovaných projektů závisí na úzké spolupráci mezi vnitrostátními, regionálními a místními orgány a nestátními subjekty, kterých se cíle programu LIFE týkají. Zásady transparentnosti a zveřejňování rozhodnutí týkajících se vývoje, provádění, posuzování a sledování projektů by se proto měly uplatňovat zejména v případech začleňování, nebo pokud je s projektem spojeno více zdrojů financování.
- (29) S ohledem na význam koordinovaného a ambiciózního boje proti změně klimatu v souladu se závazky Unie provádět Pařížskou dohodu a cíle Organizace spojených národů pro udržitelný rozvoj bude program LIFE přispívat k začleňování opatření v oblasti klimatu a k dosahování obecného cíle, kterým je vynakládat alespoň 30 % výdajů z rozpočtu Unie na podporu cílů v oblasti klimatu. Očekává se, že 61 % celkového finančního krytí programu LIFE bude vynaloženo na akce v rámci tohoto programu, které přispějí k dosažení cílů v oblasti klimatu. Příslušná opatření budou určena během přípravy a provádění programu LIFE a opětovně posouzena v rámci příslušných postupů hodnocení a přezkumu. V souladu se Zelenou dohodou pro Evropu by akce v rámci programu LIFE měly respektovat zásadu nepůsobit škodu.
- (30) Při provádění programu LIFE by měla být s ohledem na článek 349 Smlouvy o fungování EU a specifické potřeby a zranitelná místa nejvzdálenějších regionů, jak jsou uvedeny ve sdělení Komise ze dne 24. října 2017 nazvaném „Silnější a obnovené strategické partnerství s nejvzdálenějšími regiony EU“, věnována náležitá pozornost strategii pro tyto regiony. Zohlednit by se měly také jiné politiky Unie, než je politika v oblasti životního prostředí a klimatu a příslušná oblast energetické politiky.
- (31) Na podporu provádění programu LIFE by Komise měla spolupracovat se sítí vnitrostátních kontaktních míst programu LIFE s cílem podnítit spolupráci zaměřenou na zlepšení služeb vnitrostátních kontaktních míst v celé Unii a zvýšení jejich účinnosti a rovněž zvýšit celkovou kvalitu předložených návrhů, pořádat semináře a workshopy, zveřejňovat seznamy projektů financovaných v rámci programu LIFE nebo podnikat jiné činnosti, jako jsou mediální kampaně, k lepšímu šíření výsledků projektů a usnadnění výměny zkušeností, znalostí a osvědčených postupů a replikace výsledků projektů v celé Unii, čímž se podpoří spolupráce a komunikace. Tyto činnosti by měly být zaměřeny zejména na členské státy s nízkou mírou využívání finančních prostředků a měly by usnadňovat komunikaci a spolupráci mezi příjemci projektu, žadateli nebo zúčastněnými stranami projektů v této oblasti. Je nezbytné, aby se takovými sděleními a spoluprací zabývaly rovněž regionální a místní orgány a zúčastněné strany.
- (32) Jednotlícím kritériem pro hodnocení projektů a postup přidělování v programu LIFE by měla být kvalita. S cílem usnadnit plnění cílů programu LIFE v celé Unii a podpořit vysokou kvalitu návrhů projektů by mělo být k dispozici financování pro projekty technické pomoci zaměřené na účinnou účast v programu LIFE. Komise by měla v celé Unii usilovat o efektivní zeměpisné pokrytí založené na kvalitě, a to i podporou členských států při zvyšování kvality projektů prostřednictvím budování kapacit. Nízké účinné účasti, způsobilé činnosti a kritéria přidělení programu LIFE by měly být blíže stanoveny ve víceletém pracovním programu a měly by se řídit mírou účasti a úspěšnosti žadatelů z příslušných členských států, přičemž se u každého členského státu zohlední mimo jiné počet obyvatel a hustota obyvatelstva, celková rozloha lokalit sítě Natura 2000 vyjádřená jako podíl celkové rozlohy sítě Natura 2000 a podíl území členského státu, na němž se lokality sítě Natura 2000 nacházejí. Způsobilé činnosti by měly být ze své povahy zaměřeny na zlepšování kvality projektových žádostí.
- (33) V souladu se sdělením Komise ze dne 18. ledna 2018 nazvaným „Opatření EU ke zlepšení dodržování právních předpisů v oblasti životního prostředí a správy věcí veřejných v této oblasti“ byly k usnadnění spolupráce mezi členskými státy a pro svou nezastupitelnou roli ve vymáhání právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí vytvořeny Síť Evropské unie pro provádění a vymáhání práva v oblasti životního prostředí (IMPEL), Evropská síť státních zástupců pro životní prostředí (ENPE) a Fórum soudců Evropské unie pro životní prostředí (EUFJE). Tyto sítě poskytují významně přispívají k posílení soudržnosti při provádění a vymáhání právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí v celé Unii, brání narušení hospodářské soutěže, přispívají ke zlepšení kvality inspekce životního prostředí a donucovacích mechanismů prostřednictvím vytváření systému sítí na úrovni Unie i členských států a zajišťují výměnu informací a zkušeností na různých správních úrovních, jakož i prostřednictvím odborné přípravy a podrobné diskuse o otázkách životního prostředí a aspektech vymáhání právních předpisů, včetně

postupů sledování a povolování. S ohledem na přínos sítí IMPEL, ENPE a EUFJE k cílům programu LIFE je vhodné schválit pro ně udělení grantů bez výzvy k podávání návrhů, aby se tak i nadále podporovala činnost těchto zúčastněných stran. Kromě toho by nemusela být výzva k podávání návrhů povinná v jiných případech v souladu s obecnými požadavky nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ⁽²⁷⁾ (dále jen "finanční nařízení"), například pro subjekty určené členskými státy a jednající v mezích jejich odpovědnosti, pokud jsou tyto členské státy označeny právním aktem Unie za příjemce grantu.

- (34) Je vhodné stanovit pro program LIFE finanční krytí, které má v ročním rozpočtovém procesu pro Evropský parlament a Radu představovat hlavní referenční částku ve smyslu bodu 18 Interinstitucionální dohody ze dne 16. prosince 2020 mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o rozpočtové kázi, spolupráci v rozpočtových záležitostech a řádném finančním řízení, jakož i o nových vlastních zdrojích, včetně plánu zavádění nových vlastních zdrojů.
- (35) Maximální míry spolufinancování grantů financovaných v rámci programu LIFE by měly být stanoveny na úrovni potřebné k tomu, aby byla zachována efektivní úroveň podpory poskytované z programu LIFE. Aby se zohlednila nezbytná adaptabilita, která je zapotřebí, aby bylo možné reagovat na stávající škálu akcí a subjektů, měly by zvláštní míry spolufinancování poskytnout jistotu a zároveň zachovat určitý stupeň flexibility, který je úměrný konkrétním potřebám nebo požadavkům. Zvláštní míry spolufinancování by měly vždy podléhat stanovené příslušné maximální míře spolufinancování.
- (36) Na toto nařízení se použije finanční nařízení přijaté Evropským parlamentem a Radou na základě článku 322 Smlouvy o fungování EU. Finanční nařízení stanoví pravidla pro plnění rozpočtu Unie, včetně pravidel týkajících se grantů, cen, zadávání veřejných zakázek, nepřímého řízení, finančních nástrojů, rozpočtových záruk, finanční pomoci a náhrad vyplácených externím odborníkům a stanoví kontroly odpovědnosti účastníků finančních operací. Pravidla přijatá na základě článku 322 Smlouvy o fungování EU rovněž zahrnují obecný režim podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie.
- (37) V souladu s finančním nařízením, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ⁽²⁸⁾, nařízením Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ⁽²⁹⁾, (Euratom, ES) č. 2185/96 ⁽³⁰⁾ a (EU) 2017/1939 ⁽³¹⁾ mají být finanční zájmy Unie chráněny prostřednictvím přiměřených opatření, včetně opatření týkajících se prevence, odhalování, nápravy a vyšetřování nesrovnalostí včetně podvodů, zpětného získávání ztracených, neoprávněně vyplacených či nesprávně použitých finančních prostředků a případného ukládání správních sankcí. Zejména má Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) v souladu s nařízením (Euratom, ES) č. 2185/96 a (EU, Euratom) č. 883/2013 pravomoc provádět správní vyšetřování, včetně kontrol a inspekcí na místě s cílem zjistit, zda nedošlo k podvodu, korupci nebo jinému protiprávnímu jednání poškozujícímu nebo ohrožujícímu finanční zájmy Unie.

V souladu s nařízením (EU) 2017/1939 má Úřad evropského veřejného žalobce pravomoc vyšetřovat a stíhat trestné činy poškozující nebo ohrožující finanční zájmy Unie, jak je stanoveno ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ⁽³²⁾. V souladu s finančním nařízením mají všechny osoby nebo subjekty, kterým jsou poskytovány finanční prostředky Unie, plně spolupracovat na ochraně finančních zájmů Unie, udělit Komisi, OLAFu, Účetnímu dvoru a v případě členských států účastnících se posílené spolupráce podle nařízení (EU) 2017/1939 Úřadu evropského veřejného žalobce nezbytná práva a potřebný přístup a zajistit, aby rovnocenná práva udělily i třetí osoby podílející se na vynakládání finančních prostředků Unie.

⁽²⁷⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012 (Úř. věst. L 193, 30.7.2018, s. 1).

⁽²⁸⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Úř. věst. L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁽²⁹⁾ Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství (Úř. věst. L 312, 23.12.1995, s. 1).

⁽³⁰⁾ Nařízení Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 ze dne 11. listopadu 1996 o kontrolách a inspekcích na místě prováděných Komisí za účelem ochrany finančních zájmů Evropských společenství proti podvodům a jiným nesrovnalostem (Úř. věst. L 292, 15.11.1996, s. 2).

⁽³¹⁾ Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce (Úř. věst. L 283, 31.10.2017, s. 1).

⁽³²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie (Úř. věst. L 198, 28.7.2017, s. 29).

- (38) Formy financování a způsoby plnění rozpočtu programu LIFE by se měly vybírat na základě toho, nakolik jsou schopny dosáhnout specifických cílů akce a přinést výsledky, přičemž se přihlíží zejména k nákladům na kontroly, administrativní zátěži a očekávanému riziku nesouladu. Co se týče grantů, mělo by se zvážit použití jednorázových částek, paušálních sazeb a stupnice jednotkových nákladů. Komise by měla zajistit, aby bylo plnění rozpočtu srozumitelné, a měla by prosazovat skutečné zjednodušení pro tvůrce projektů.
- (39) Ve vhodných případech by politické cíle programu LIFE měly být rovněž řešeny prostřednictvím finančních nástrojů a rozpočtových záruk podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/... (*), a to i s pomocí částky přidělené z programu LIFE, která je specifikována ve víceletých pracovních programech v rámci tohoto programu.
- (40) Podle článku 94 rozhodnutí Rady 2013/755/EU ⁽³³⁾ jsou subjekty usazené v zámořských zemích a územích způsobilé k získání finančních prostředků s výhradou pravidel a cílů programu LIFE a případných režimů použitelných na členský stát, s nímž je příslušná zámořská země nebo území spojeny. Účast těchto subjektů na programu LIFE by měla být přednostně zaměřena na projekty v rámci podprogramu „Příroda a biologická rozmanitost“.
- (41) Dobrovolný program pro služby v oblasti biologické rozmanitosti a ekosystémů na evropských zámořských územích (program BEST) podporuje zachování biologické rozmanitosti, včetně biologické rozmanitosti moří, a udržitelné využívání ekosystémových služeb, včetně ekosystémových přístupů k přizpůsobování se změně klimatu a jejímu zmírňování v nejvzdálenějších regionech a zámořských zemích a územích Unie. Program BEST pomohl prostřednictvím přípravné akce BEST přijaté v roce 2011 a návazného programu BEST 2.0 a projektu BEST RUP zvýšit informovanost o ekologickém významu nejvzdálenějších regionů a zámořských zemí a území a jejich klíčové důležitosti při zachovávání celosvětové biologické rozmanitosti. Komise odhaduje, že potřeba finanční podpory pro projekty v terénu realizované na těchto územích dosahuje 8 milionů EUR ročně. Zámořské země a území tento malý grantový program pro biologickou rozmanitost ocenily v prohlášení ministrů v roce 2017 a 2018. Je proto vhodné umožnit, aby program LIFE malé granty pro biologickou rozmanitost, včetně budování kapacit a akcí působících jako katalyzátor, v nejvzdálenějších regionech i zámořských zemích a územích nadále financoval.
- (42) Program LIFE by měl být otevřený pro účast třetích zemí v souladu s dohodami mezi Unií a těmito zeměmi, jimiž se stanoví zvláštní podmínky pro jejich účast.
- (43) Třetí země, které jsou členy Evropského hospodářského prostoru (EHP), se mohou účastnit programů Unie v rámci spolupráce zavedené podle Dohody o Evropském hospodářském prostoru ⁽³⁴⁾, která stanoví provádění programů na základě rozhodnutí přijatého podle uvedené dohody. Třetí země se mohou rovněž účastnit na základě jiných právních nástrojů. Toto nařízení by mělo obsahovat zvláštní ustanovení požadující po třetích zemích, aby udělily nezbytná práva a potřebný přístup příslušné schvalující osobě, OLAFu a Účetnímu dvoru, aby mohly komplexně vykonávat své pravomoci.
- (44) Podle bodů 22 a 23 interinstitucionální dohody ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů ⁽³⁵⁾ by měl být program LIFE hodnocen na základě informací shromážděných v souladu se zvláštními požadavky na monitorování a zároveň zamezit administrativní zátěži, zejména pro členské státy, a nadměrné regulaci. Tyto požadavky by měly v příslušných případech zahrnovat měřitelné ukazatele jakožto základ pro hodnocení toho, jaké má program LIFE účinky v praxi. Celkový účinek programu LIFE zahrnuje nepřímé, dlouhodobé a obtížně měřitelné příspěvky k dosažení celé řady cílů Unie v oblasti životního prostředí a klimatu. K monitorování programu LIFE by ukazatele přímých výstupů a požadavky na sledování stanovené v tomto nařízení měly být doplněny sdružením zvláštních ukazatelů na úrovni projektu, které budou popsány ve víceletých pracovních programech nebo výzvách k podávání návrhů týkajících se mimo jiné sítě Natura 2000 a emisí některých látek znečišťujících ovzduší.
- (45) Za účelem zajištění jednotných podmínek k provedení tohoto nařízení v souvislosti s přijímáním víceletých pracovních programů by měly být Komisi svěřeny prováděcí pravomoci. Tyto pravomoci by měly být vykonávány v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ⁽³⁶⁾.

(*) Číslo nařízení obsažené v dokumentu PE-CONS 74/20 (2020/0108(COD)).

⁽³³⁾ Rozhodnutí Rady 2013/755/EU ze dne 25. listopadu 2013 o přidružení zámořských zemí a území k Evropské unii („rozhodnutí o přidružení zámoří“) (Úř. věst. L 344, 19.12.2013, s. 1).

⁽³⁴⁾ Úř. věst. L 1, 3.1.1994, s. 3.

⁽³⁵⁾ Úř. věst. L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽³⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí (Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (46) K zajištění toho, aby podpora z programu LIFE a jeho provádění byly v souladu s politikami a prioritami Unie, by měla být na Komisi přenesena pravomoc přijímat v souladu s článkem 290 Smlouvy o fungování EU akty, jimiž se mění toto nařízení za účelem revize a doplnění ukazatelů, nebo jimiž se toto nařízení doplňuje za účelem stanovení specifických ukazatelů pro každý podprogram a typ projektu, a jimiž se zavádí rámec pro monitorování a hodnocení. Je obzvláště důležité, aby Komise v rámci přípravné činnosti vedla odpovídající konzultace, a to i na odborné úrovni, a aby tyto konzultace probíhaly v souladu se zásadami stanovenými v interinstitucionální dohodě ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů. Pro zajištění rovné účasti na vypracovávání aktů v přenesené pravomoci obdrží Evropský parlament a Rada veškeré dokumenty současně s odborníky z členských států a jejich odborníci mají automaticky přístup na zasedání skupin odborníků Komise, jež se věnují přípravě aktů v přenesené pravomoci.
- (47) Jelikož cílů tohoto nařízení, totiž přispět k vysoké úrovni ochrany životního prostředí a ambiciózním opatřením v oblasti klimatu, k udržitelnému rozvoji a dosažení cílů a záměrů právních předpisů, strategií, plánů a mezinárodních závazků Unie v oblasti životního prostředí, biologické rozmanitosti, klimatu, oběhového hospodářství a rovněž příslušných právních předpisů, strategií, plánů nebo mezinárodních závazků Unie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti prostřednictvím řádné správy a zapojením více zúčastněných stran, nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jich, z důvodu rozsahu a účinků tohoto nařízení, může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.
- (48) Nařízení (EU) č. 1293/2013 by proto mělo být zrušeno.
- (49) Je vhodné zajistit hladký a plynulý přechod mezi předchozím programem pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE) a programem LIFE a uvést začátek programu LIFE do souladu se zahájením víceletého finančního rámce, jak je stanoveno v nařízení (EU, Euratom) 2020/2093. Toto nařízení by proto mělo vstoupit v platnost co nejdříve a použít se se zpětnou působností od 1. ledna 2021,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

KAPITOLA I

Obecná ustanovení

Článek 1

Předmět

Tímto nařízením se zavádí Program pro životní prostředí a oblast klimatu (LIFE) (dále jen „program LIFE“) na období víceletého finančního rámce pro roky 2021 až 2027. Doba trvání programu LIFE je sladěna s dobou trvání víceletého finančního rámce.

Toto nařízení rovněž stanoví cíle programu LIFE, rozpočet na období 2021–2027, formy financování z prostředků Unie a pravidla pro poskytování tohoto financování.

Článek 2

Definice

Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

- 1) „strategickými projekty na ochranu přírody“ projekty, které podporují dosažení cílů Unie v oblasti ochrany přírody a biologické rozmanitosti prováděním soudržných akčních programů v členských státech s cílem začlenit tyto cíle a priority do dalších politik a finančních nástrojů, mimo jiné prostřednictvím koordinovaného provádění akčních programů, které stanoví priority financování, přijatých podle směrnice 92/43/EHS;
- 2) „strategickými integrovanými projekty“ projekty, které provádějí na regionální, multiregionální, celostátní nebo nadnárodní úrovni akční plány nebo strategie v oblasti životního prostředí nebo klimatu vypracované orgány členských států a vyžadované zvláštními právními předpisy a politikou Unie v oblasti životního prostředí a klimatu nebo příslušnými právními předpisy a politikou Unie v oblasti energetiky a zároveň zajišťují zapojení zúčastněných subjektů a podporují koordinaci alespoň jednoho dalšího unijního, vnitrostátního nebo soukromého zdroje financování a jeho využití;

- 3) „projekty technické pomoci“ projekty, které s ohledem na plnění cílů programu LIFE stanovených v článku 3 podporují rozvoj kapacity pro účast na standardních akčních projektech, přípravu strategických projektů na ochranu přírody a strategických integrovaných projektů, přípravu pro přístup k dalším finančním nástrojům Unie nebo jiná opatření nezbytná pro přípravu rozšíření nebo replikace výsledků z jiných projektů financovaných z programu LIFE, programů, které mu předcházely, nebo jiných programů Unie. Tyto projekty mohou rovněž zahrnovat budování kapacit souvisejících s činnostmi orgánů členských států zaměřenými na účinnou účast v programu LIFE;
- 4) „standardními akčními projekty“ projekty, jiné než strategické integrované projekty, strategické projekty na ochranu přírody nebo projekty technické pomoci, které sledují specifické cíle programu LIFE;
- 5) „operacemi kombinování zdrojů“ akce podporované z rozpočtu Unie, včetně v rámci nástrojů kombinování zdrojů podle čl. 2 bodu 6 finančního nařízení, které kombinují nevratné formy podpory, finanční nástroje z rozpočtu Unie, nebo obojí, a vratné formy podpory od rozvojových či jiných veřejných finančních institucí, jakož i od komerčních finančních institucí a investorů;
- 6) „právním subjektem“ jakákoli fyzická nebo právnická osoba založená a uznaná jako taková podle unijního, vnitrostátního nebo mezinárodního práva, která má právní subjektivitu a způsobilost jednat vlastním jménem, nabývat pro sebe práva a zavazovat se k povinnostem, nebo subjekt bez právní subjektivity v souladu s čl. 197 odst. 2 písm. c) finančního nařízení.

Článek 3

Cíle

1. Obecným cílem programu LIFE je přispět k přechodu na udržitelné, oběhové, energeticky účinné hospodářství založené na energii z obnovitelných zdrojů, které je neutrální z hlediska změny klimatu a odolné vůči změně klimatu, k ochraně, obnově a zlepšování kvality životního prostředí, včetně ovzduší, vody a půdy, a k zastavení a zvrácení úbytku biologické rozmanitosti a k řešení degradace ekosystémů, mimo jiné prostřednictvím podpory provádění a řízení sítě Natura 2000, a tím přispět k udržitelnému rozvoji. Program LIFE rovněž podporuje provádění obecných akčních programů přijatých v souladu s čl. 192 odst. 3 Smlouvy o fungování EU.

2. Program LIFE má tyto specifické cíle:

- a) vyvíjet, předvádět a podporovat inovativní techniky, metody a přístupy za účelem dosažení cílů právních předpisů a politiky Unie v oblasti životního prostředí, včetně ochrany přírody a biologické rozmanitosti, a opatření v oblasti klimatu, včetně přechodu na energii z obnovitelných zdrojů a zvyšování energetické účinnosti, a přispět k vybudování znalostní základny a uplatňování osvědčených postupů, zejména týkajících se ochrany přírody a biologické rozmanitosti, mimo jiné prostřednictvím podpory sítě Natura 2000;
- b) podporovat vypracování, provádění, sledování a vymáhání příslušných právních předpisů a politik Unie v oblasti životního prostředí, včetně ochrany přírody a biologické rozmanitosti, nebo opatření v oblasti klimatu a přechodu na energii z obnovitelných zdrojů nebo zvýšení energetické účinnosti, mimo jiné zlepšením správy na všech úrovních, zejména prostřednictvím posílení kapacit veřejných a soukromých subjektů a zapojení občanské společnosti;
- c) působit jako katalyzátor rozsáhlého zavádění úspěšných technických a koncepčních řešení k provádění příslušných právních předpisů a politik Unie v oblasti životního prostředí, včetně ochrany přírody a biologické rozmanitosti, a opatření v oblasti klimatu a přechodu na energii z obnovitelných zdrojů nebo zvýšení energetické účinnosti prostřednictvím replikace výsledků, začlenění souvisejících cílů do dalších politik a postupů veřejného a soukromého sektoru, mobilizace investic a zlepšení přístupu k financování.

Článek 4

Struktura

Program LIFE má tuto strukturu:

- 1) oblast "Životní prostředí", která zahrnuje:
 - a) podprogram "Příroda a biologická rozmanitost";
 - b) podprogram "Oběhové hospodářství a kvalita života";
- 2) oblast "Opatření v oblasti klimatu", která zahrnuje:
 - a) podprogram "Zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně";
 - b) podprogram "Přechod na čistou energii".

Článek 5

Rozpočet

1. Finanční krytí pro provádění programu LIFE na období od 1. ledna 2021 do 31. prosince 2027 činí 5 432 000 000 EUR v běžných cenách.
2. Částka uvedená v odstavci 1 se rozděluje orientačně takto:
 - a) 3 488 000 000 EUR na oblast „Životní prostředí“, z toho
 - i) 2 143 000 000 EUR na podprogram „Příroda a biologická rozmanitost“ a
 - ii) 1 345 000 000 EUR na podprogram „Oběhové hospodářství a kvalita života“;
 - b) 1 944 000 000 EUR na oblast „Opatření v oblasti klimatu“, z čehož
 - i) 947 000 000 EUR na podprogram „Zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně“ a
 - ii) 997 000 000 EUR na podprogram „Přechod na čistou energii“.
3. Částkami uvedenými v odstavcích 1 a 2 nejsou dotčena ustanovení o flexibilitě uvedená v nařízení (EU, Euratom) 2020/2093 a ve finančním nařízení.
4. Bez ohledu na odstavec 2 musí být alespoň 60 % rozpočtových zdrojů přidělených na projekty podporované formou grantů na akce v oblasti „Životní prostředí“ uvedených v odst. 2 písm. a) věnováno na granty pro projekty podporující podprogram „Příroda a biologická rozmanitost“ podle odst. 2 písm. a) podbodu i).
5. Z programu LIFE mohou být financovány činnosti Komise v oblasti technické a administrativní pomoci při provádění programu LIFE, jako jsou přípravné, monitorovací, kontrolní, auditní a hodnotící činnosti, včetně systémů informačních technologií na úrovni organizace a rozsáhlých činností v rámci sítě podporujících vnitrostátní kontaktní místa programu LIFE, včetně odborné přípravy, činností vzájemného učení a akcí zaměřených na sdílení zkušeností.
6. Z prostředků programu LIFE mohou být financovány činnosti, kterými Komise podporuje přípravu, provádění a začleňování právních předpisů a politik Unie v oblasti životního prostředí, klimatu nebo příslušných právních předpisů a politik Unie v oblasti energetiky za účelem dosažení cílů stanovených v článku 3. Tyto činnosti mohou zahrnovat:
 - a) informační a komunikační činnosti včetně kampaní ke zvyšování informovanosti a institucionální komunikaci o politických prioritách Unie, jakož i o stavu uplatňování a provádění právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí, klimatu nebo příslušných právních předpisů Unie v oblasti energetiky;
 - b) studie, průzkumy, modelování a tvorbu scénářů;
 - c) přípravu, provádění, monitorování, kontrolu a hodnocení právních předpisů, politik a programů, jakož i posuzování a analýzu projektů, které nejsou financovány z programu LIFE, pokud slouží cílům stanoveným v článku 3;
 - d) semináře, konference a setkání;
 - e) vytváření sítí a platform pro šíření osvědčených postupů;
 - f) jiné činnosti, jako je udělování cen.

Článek 6

Třetí země přidružené k programu LIFE

1. Program LIFE je otevřen účasti těchto třetích zemí:
 - a) členů Evropského sdružení volného obchodu, kteří jsou členy Evropského hospodářského prostoru (EHP), v souladu s podmínkami stanovenými v Dohodě o Evropském hospodářském prostoru;
 - b) přístupujících zemí, kandidátských zemí a potenciálních kandidátů v souladu s obecnými zásadami a obecnými podmínkami pro účast těchto zemí v programech Unie stanovenými v příslušných rámcových dohodách a rozhodnutích Rady přidružení nebo obdobných dohodách a v souladu se zvláštními podmínkami stanovenými v dohodách mezi Uní a těmito zeměmi;
 - c) zemí evropské politiky sousedství v souladu s obecnými zásadami a obecnými podmínkami pro účast těchto zemí v programech Unie stanovenými v příslušných rámcových dohodách a rozhodnutích Rady přidružení nebo obdobných dohodách a v souladu se zvláštními podmínkami stanovenými v dohodách mezi Uní a těmito zeměmi;

d) dalších třetí zemí v souladu s podmínkami stanovenými ve zvláštní dohodě upravující účast dané třetí země v některém programu Unie, pokud tato dohoda:

- i) zajišťuje spravedlivou rovnováhu mezi příspěvky třetí země, která se účastní programů Unie, a přínosy pro ni,
- ii) stanoví podmínky účasti na programech, včetně výpočtu finančních příspěvků pro jednotlivé programy a jejich správních nákladů,
- iii) nesvěřuje dané třetí zemi žádnou rozhodovací pravomoc ohledně daného programu Unie,
- iv) zaručuje práva Unie zajistit řádné finanční řízení a chránit své finanční zájmy.

Příspěvky uvedené v prvním pododstavci písm. d) bodě ii) představují účelově vázané příjmy v souladu s čl. 21 odst. 5 finančního nařízení

2. Účastní-li se programu LIFE na základě rozhodnutí přijatého podle mezinárodní dohody nebo na základě jakéhokoli jiného právního nástroje třetí země, udělí nezbytná práva a potřebný přístup příslušné schvalující osobě, OLAFu a Účetnímu dvoru, aby mohly komplexně vykonávat své pravomoci. V případě OLAFu tato práva zahrnují právo provádět vyšetřování, včetně kontrol a inspekci na místě, jak je stanoveno v nařízení (EU, Euratom) č. 883/2013.

Článek 7

Mezinárodní spolupráce

V průběhu provádění programu LIFE je spolupráce s příslušnými mezinárodními organizacemi a s jejich institucemi a orgány možná, pokud je to zapotřebí k dosažení cílů uvedených v článku 3.

Článek 8

Synergie s dalšími programy Unie

Komise usnadňuje jednotné provádění programu LIFE. Komise a členské státy usnadňují koordinaci a konzistentnost s Evropským fondem pro regionální rozvoj, Evropským sociálním fondem+ zřízeným nařízením Evropského parlamentu a Rady o Evropském sociálním fondu plus (ESF+) (dále jen "Evropský sociální fond plus), Fondem soudržnosti, Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova a Evropským námořním, rybářským a akvakulturním fondem, programem Horizont Evropa, Nástrojem pro propojení Evropy zřízeným nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1316/2013⁽³⁷⁾ a Programem InvestEU zavedeným nařízením (EU) 2021/...^(*), aby bylo možné vytvářet synergie, zejména pokud jde o strategické projekty na ochranu přírody a strategické integrované projekty, a podporovat využití a reprodukci řešení vyvinutých v rámci programu LIFE. Komise a členské státy tuto doplňkovost zajistí na všech úrovních.

Článek 9

Provádění a formy financování z prostředků Unie

1. Komise provádí program LIFE v přímém řízení nebo v nepřímém řízení společně se subjekty uvedenými v čl. 62 odst. 1 písm. c) finančního nařízení.
2. Program LIFE může poskytovat financování jednou z forem stanovených ve finančním nařízení, zejména formou grantů, cen, a zadávání veřejných zakázek. Zároveň může poskytovat financování formou finančních nástrojů v rámci operací kombinování zdrojů.
3. Alespoň 85 % rozpočtových prostředků na program LIFE bude přiděleno:
 - a) na granty podle čl. 11 odst. 2 a 6;
 - b) na projekty financované prostřednictvím jiných forem financování v rozsahu určeném ve víceletém pracovním programu uvedeném v článku 18; nebo
 - c) ve vhodných případech a v rozsahu určeném ve víceletém pracovním programu uvedeném v článku 18 na financování formou finančních nástrojů v rámci operací kombinování zdrojů podle odstavce 2 tohoto článku.

Komise zajistí, aby projekty financované jinými formami financování byly plně v souladu s cíli stanovenými v článku 3.

⁽³⁷⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1316/2013 ze dne 11. prosince 2013, kterým se vytváří Nástroj pro propojení Evropy, mění nařízení (EU) č. 913/2010 a zrušují nařízení (ES) č. 680/2007 a (ES) č. 67/2010 (Úř. věst. L 348, 20.12.2013, s. 129).

^(*) Číslo nařízení obsaženého v dokumentu PE-CONS 74/20 (2020/0108(COD)).

Maximální částka přidělená na granty podle čl. 11 odst. 4 činí 15 000 000 EUR]

4. Maximální míra spolufinancování způsobilých akcí uvedených v čl. 11 odst. 2 písm. a) až d) tohoto nařízení činí až 60 % způsobilých nákladů a až 75 % pro projekty financované v rámci podprogramu "Příroda a biologická rozmanitost", zejména ty, které se týkají prioritních přírodních stanovišť nebo druhů v rámci provádění směrnice 92/43/EHS nebo druhů ptáků považovaných Výborem pro přizpůsobení vědeckému a technickému pokroku zřízeným článkem 16 směrnice 2009/147/ES za prioritu z hlediska financování, pokud je to nezbytné pro dosažení cíle ochrany. Maximální míra spolufinancování akcí uvedených v čl. 11 odst. 6 tohoto nařízení činí 70 % způsobilých nákladů. Aniž je dotčena příslušná a stanovená maximální míra spolufinancování, zvláštní míra se dále upřesní ve víceletém pracovním programu uvedeném v článku 18 tohoto nařízení. Tuto zvláštní míru je možné upravit v souladu s požadavky jednotlivých podprogramů, typu projektů nebo typu grantů.

V případě projektů uvedených v čl. 11 odst. 4 maximální míra spolufinancování nesmí překročit 95 % způsobilých nákladů pro projekty v období prvního víceletého pracovního programu. V průběhu druhého víceletého pracovního programu a s výhradou potvrzení v uvedeném pracovním programu činí míra spolufinancování 75 % způsobilých nákladů.

5. Jednotlícím kritériem pro hodnocení projektů a postup přidělování v programu LIFE je kvalita. Komise usiluje o účinné zeměpisné pokrytí v rámci celé Unie, které bude založeno na kvalitě, a to i podporou členských států při zvyšování kvality projektů budováním kapacit.

KAPITOLA II

Způsobilost

Článek 10

Granty

Granty v rámci programu LIFE se udělují a spravují v souladu s hlavou VIII finančního nařízení.

Článek 11

Způsobilé akce

1. Pro financování jsou způsobilé pouze akce určené k provádění cílů stanovených v článku 3.
2. Granty mohou financovat tyto druhy akcí:
 - a) strategické projekty na ochranu přírody v rámci podprogramu uvedeného v čl. 4 bodu 1 písm. a);
 - b) strategické integrované projekty v rámci podprogramů uvedených v čl. 4 bodu 1 písm. b) a bodu 2 písm. a) a b);
 - c) projekty technické pomoci;
 - d) standardní akční projekty;
 - e) ostatní akce, jež jsou nezbytné pro dosažení obecných cílů uvedených v čl. 3 odst. 1, včetně koordinačních a podpůrných akcí zaměřených na budování kapacit, šíření informací a znalostí a zvyšování informovanosti s cílem podpořit přechod k energii z obnovitelných zdrojů a zvyšování energetické účinnosti.
3. Projekty v rámci podprogramu "Příroda a biologická rozmanitost" týkající se řízení, obnovy a monitorování lokalit Natura 2000 podle směrnic 92/43/EHS a 2009/147/ES zohlední priority stanovené ve vnitrostátních a regionálních plánech, strategiích a politikách v oblasti ochrany přírody a biologické rozmanitosti, včetně akčních programů, které stanoví priority financování, přijatých podle směrnice 92/43/EHS.
4. Projekty technické pomoci na budování kapacit související s činností orgánů členských států, které jsou zaměřené na zlepšení účinné účasti v programu LIFE, podporují činnosti těchto členských států s nízkou mírou účinné účasti s cílem zlepšit služby vnitrostátních kontaktních míst v celé Unii a zvýšit celkovou kvalitu předložených návrhů.

5. Granty mohou financovat činnosti mimo členský stát nebo zámořskou zemi či území s ním spojené za předpokladu, že projekt sleduje cíle Unie v oblasti životního prostředí a klimatu a dané činnosti jsou nezbytné k zajištění účinnosti intervencí prováděných v členském státě nebo v zámořské zemi či území s ním spojených nebo k podpoře mezinárodních dohod, jejichž smluvní stranou je Unie, prostřednictvím poskytnutí příspěvku na organizaci mnohostranných konferencí. Pro účely mezinárodních dohod lze na pořádání mnohostranných konferencí poskytnout maximální příspěvek 3 500 000 EUR na dobu trvání programu LIFE uvedenou v článku 1 a tyto granty se nezapočítávají pro účely splnění prahové hodnoty uvedené v čl. 9 odst. 3 prvním pododstavci.

6. Granty na provozní náklady poskytují podporu pro fungování neziskových subjektů, které jsou zapojeny do vypracování, provádění a vymáhání politiky a právních předpisů Unie a které jsou činné především v oblasti životního prostředí nebo klimatu, včetně přechodu na čistou energii, v souladu s cíli programu LIFE stanovenými v článku 3.

Článek 12

Způsobilé subjekty

1. Kromě kritérií stanovených v článku 197 finančního nařízení se na subjekty použijí kritéria způsobilosti stanovená v odstavcích 2 a 3 tohoto článku.

2. Způsobilé jsou tyto subjekty:

a) právní subjekty usazené v jedné z těchto zemí nebo na jednom z těchto území:

i) členský stát nebo zámořská země nebo území s ním spojené,

ii) třetí země přidružená k programu LIFE,

iii) jiné třetí země uvedené ve víceletém pracovním programu podle článku 18 za podmínek uvedených v odstavcích 4 a 5 tohoto článku;

b) jakýkoli právní subjekt založený podle práva Unie nebo jakákoli mezinárodní organizace;

3. Fyzické osoby nejsou způsobilé.

4. Právní subjekty usazené ve třetí zemi, která není přidružena k programu LIFE, jsou ve výjimečných případech způsobilé k účasti, pokud je to nezbytné pro dosažení cílů dané akce, aby se zajistila účinnost intervencí uskutečněných v Unii.

5. Právní subjekty usazené ve třetí zemi, která není přidružena k programu LIFE, nesou zpravidla náklady své účasti.

Článek 13

Přímé udělování grantu

Aniž je dotčen článek 188 finančního nařízení, mohou být granty poskytnuty subjektům uvedeným v příloze I tohoto nařízení bez výzvy k podávání návrhů.

Článek 14

Specifikace kritérií pro udělení grantu

Komise stanoví kritéria pro udělení grantu ve víceletém pracovním programu uvedeném v článku 18 a ve výzvě k podávání návrhů, přičemž zohlední tyto zásady:

a) projekty financované z programu LIFE musí být v zájmu Unie, jelikož zásadním způsobem přispívají k dosažení obecných a specifických cílů programu LIFE stanovených v článku 3, a nesmí tyto cíle narušovat, a je-li to možné, musí podporovat využívání zelených veřejných zakázek;

b) projekty musí zaručovat nákladově efektivní přístup a být technicky a finančně soudržné;

c) upřednostněny musí být projekty, které mají největší potenciál přispět k dosažení cílů stanovených v článku 3;

d) projekty, které přinášejí vedlejší přínosy a podporují součinnost mezi podprogramy uvedenými v článku 4, musí získat při hodnocení bonus;

- e) projekty, které mají největší potenciál, že budou opětovně použity a převzaty veřejným nebo soukromým sektorem nebo že přitáhnou největší investice nebo finanční zdroje (potenciál působit jako katalyzátor) musí získat v hodnocení bonus;
- f) musí být zaručena reprodukovatelnost výsledků standardních akčních projektů;
- g) projekty, které vycházejí z výsledků projektů financovaných z programu LIFE, programů, které mu předcházely, nebo jiných fondů Unie, nebo které tyto projekty vylepšují, musí získat v hodnocení bonus;
- h) zvláštní pozornost se případně věnuje projektům v zeměpisných oblastech se zvláštními potřebami nebo v zeměpisných oblastech, které jsou obzvláště zranitelné, jako jsou oblasti se specifickými problémy v oblasti životního prostředí nebo oblasti s přírodními omezeními, přeshraniční oblasti, oblasti s vysokou přírodní hodnotou a nejvzdálenější regiony.

Článek 15

Způsobilé náklady související s nákupem pozemků

Kromě kritérií stanovených v článku 186 finančního nařízení se náklady na nákup pozemků považují za způsobilé za předpokladu, že jsou splněny tyto podmínky:

- a) nákup přispěje ke zlepšení, k udržení a k obnově celistvosti sítě Natura 2000 zřízené podle článku 3 směrnice 92/43/EHS, včetně lepšího propojení vytvořením koridorů nebo spojovacích ostrůvků nebo jiných prvků zelené infrastruktury;
- b) nákup pozemku je jedinou nebo nákladově nejefektivnější možností, jak dosáhnout požadovaného ochranného výsledku;
- c) koupený pozemek je dlouhodobě vyhrazen pro způsoby užití, které jsou v souladu se specifickými cíli programu LIFE a
- d) dotýčný členský stát převodem nebo jiným způsobem zajistí dlouhodobé postoupení tohoto pozemku pro účely ochrany přírody.

Článek 16

Kumulativní a alternativní financování

1. Na akce, na něž byl získán příspěvek z jiného programu Unie, lze rovněž získat příspěvek v rámci programu LIFE, pokud tyto příspěvky nepokrývají tytéž náklady a pokud tato akce sleduje cíle v oblasti životního prostředí nebo klimatu stanovené v článku 3 a nenarušuje žádný z nich. Na takový příspěvek na akci se použijí pravidla příslušného programu Unie. Kumulativní financování nesmí překročit celkové způsobilé náklady na akce. Podporu z jednotlivých programů Unie lze vypočítat na poměrném základě v souladu s dokumenty, v nichž jsou stanoveny podmínky podpory.

2. Z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu + nebo Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova v souladu s příslušnými ustanoveními nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu plus, Fondu soudržnosti, Fondu pro spravedlivou transformaci a Evropském námořním, rybářském a akvakulturním fondu a o finančních pravidlech pro tyto fondy a víz a s příslušnými ustanoveními nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, mohou obdržet podporu akce, kterým byla udělena certifikace „pečeť excelence“ v rámci programu LIFE, pokud splňují všechny tyto podmínky:

- a) byly posouzeny v rámci výzvy k podávání návrhů podle programu LIFE;
- b) splňují minimální požadavky na kvalitu uvedené v této výzvě k podávání návrhů;
- c) nemohou být financovány v rámci této výzvy k podávání návrhů z důvodu rozpočtových omezení.

KAPITOLA III

Operace kombinování zdrojů

Článek 17

Operace kombinování zdrojů

Operace kombinování zdrojů v rámci programu LIFE se provádějí v souladu s nařízením (EU) 2021/... (*) a hlavou X finančního nařízení, a to s patřičným zohledněním požadavků na udržitelnost a transparentnost.

KAPITOLA IV

Programování, monitorování, podávání zpráv a hodnocení

Článek 18

Víceleté pracovní programy

1. Komise prostřednictvím prováděcích aktů přijímá víceleté pracovní programy pro program LIFE. Tyto prováděcí akty se přijímají přezkumným postupem podle čl. 22 odst. 2.
2. Každý víceletý pracovní program stanoví v souladu s cíli stanovenými v článku 3:
 - a) částky přidělené v rámci každého podprogramu podle potřeb těchto podprogramů a podle jednotlivých forem financování, jakož i maximální celkovou částku přidělenou na granty podle čl. 11 odst. 2 písm. a) a b);
 - b) v příslušných případech maximální celkovou částku financování formou finančních nástrojů v rámci operací kombinovaného financování prováděných v rámci programu LIFE;
 - c) maximální celkovou částku grantů, které mají být uděleny subjektům uvedeným v příloze I v souladu s článkem 13;
 - d) témata projektů nebo specifické potřeby, na jejichž základě došlo k předběžnému přidělení prostředků na projekty podle čl. 11 odst. 2 písm. c) a d);
 - e) strategie a plány, na něž se zaměřují strategické integrované projekty, pro něž lze požadovat financování projektů podle čl. 11 odst. 2 písm. b);
 - f) maximální dobu způsobilosti pro provádění projektů
 - g) orientační harmonogramy pro výzvy k podávání návrhů po celou dobu trvání víceletého pracovního programu;
 - h) odbornou metodiku pro postup předkládání a výběru projektů a kritéria pro udělení grantu v souladu s prvky uvedenými v článku 14;
 - i) míru spolufinancování podle čl. 9 odst. 4;
 - j) maximální míru spolufinancování u způsobilých akcí uvedených v čl. 11 odst. 2 písm. e);
 - k) podle okolností podrobná pravidla týkající se uplatňování kumulativního a alternativního financování;
 - l) upřesnění nízké míry účinné účasti, způsobilé akce a kritéria pro udělení grantu u projektů technické pomoci na budování kapacit souvisejících s činnostmi orgánů členských států zaměřené na účinnou účast v programu LIFE.
3. Doba trvání prvního víceletého pracovního programu je čtyři roky a doba trvání druhého víceletého pracovního programu je tři roky.
4. V rámci víceletých pracovních programů Komise zveřejní výzvy k podávání návrhů na příslušné období. Komise zajistí, aby nevyužité finanční prostředky z určité výzvy k podávání návrhů byly přerozděleny mezi různé druhy akcí uvedených v čl. 11 odst. 2 v rámci stejné oblasti.
5. Komise zajistí, aby při přípravě víceletých pracovních programů proběhly konzultace se zúčastněnými stranami.

(*) Číslo nařízení obsažené v dokumentu PE-CONS 74/20 (2020/0108(COD)).

Článek 19

Monitorování a podávání zpráv

1. Komise podává zprávu o pokroku dosaženém při plnění cílů programu LIFE stanovených v článku 3 na základě ukazatelů stanovených v příloze II.
2. Pro zajištění účinného posouzení pokroku programu LIFE dosaženého při plnění jeho cílů je Komisi svěřena pravomoc přijímat v souladu s článkem 23 akty v přenesené pravomoci, jimiž se mění příloha II za účelem revize a doplnění ukazatelů, je-li to považováno za nezbytné, a to i s ohledem na jejich sladění s ukazateli stanovenými pro jiné programy Unie, a jimiž se toto nařízení doplňuje o ustanovení o zavedení rámce pro monitorování a hodnocení.
3. Komisi je svěřena pravomoc přijímat v souladu s článkem 23 akty v přenesené pravomoci k doplnění tohoto nařízení, jimiž se na základě přílohy II vymezují specifické ukazatele pro každý podprogram a druh projektu.
4. Komise zajistí, aby údaje pro monitorování provádění programu a jeho výsledků byly shromažďovány účinně, efektivně a včas. Za tímto účelem a podle příslušných metodik se stanoví přiměřené požadavky na podávání zpráv pro příjemce finančních prostředků Unie, aby se umožnil sběr slučitelných ukazatelů výstupu a účinku na úrovni projektů u všech relevantních specifických cílů politiky v oblasti životního prostředí a klimatu, mimo jiné cílů týkajících se sítě Natura 2000 a emisí některých atmosférických znečišťujících látek, včetně CO₂.
5. Komise pravidelně sleduje začleňování cílů v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti, včetně výše výdajů, a podává o tom zprávy. Program LIFE sice vychází z poptávky, očekává se však, že 61 % celkové částky programu LIFE, jak je vymezena v článku 5, přispěje k celorozpočtovému cíli spočívajícímu v tom, aby alespoň 30 % výdajů přispívalo k cílům v oblasti klimatu. Tento příspěvek je sledován prostřednictvím unijního systému ukazatelů v oblasti klimatu. Toto nařízení přispěje k začleňování opatření v oblasti biologické rozmanitosti do politik Unie a k dosažení celkové ambice poskytnout 7,5 % ročních výdajů v rámci víceletého finančního rámce na cíle v oblasti biologické rozmanitosti v roce 2024 a 10 % ročních výdajů v rámci víceletého finančního rámce v letech 2026 a 2027, přičemž se zohlední, jak se cíle v oblasti klimatu a cíle v oblasti biologické rozmanitosti překrývají.

Výdaje související s biologickou rozmanitostí jsou sledovány pomocí účinné, transparentní a komplexní metodiky stanovené Komisí ve spolupráci s Evropským parlamentem a Radou, jak je uvedeno v Interinstitucionální dohodě ze dne 16. prosince 2020 mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o rozpočtové kázní, spolupráci v rozpočtových záležitostech a řádném finančním řízení, jakož i o nových vlastních zdrojích, včetně plánu zavádění nových vlastních zdrojů. Uvedené metody sledování se na přiměřené úrovni členění použijí k vyčíslení prostředků na závazky, které mají přispět k dosahování cílů v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti ve víceletém finančním rámci na období 2021–2027. Výdaje se každoročně předkládají v programovém prohlášení. O příspěvku programu LIFE k plnění cílů Unie v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti se v rámci hodnocení a výroční zprávy pravidelně podávají zprávy.

6. Komise posuzuje také synergii mezi programem LIFE a dalšími doplňkovými programy Unie a mezi jeho podprogramy.

Článek 20

Hodnocení

1. Komise provede hodnocení podle tohoto nařízení včas, aby je bylo možné promítnout do rozhodovacího procesu s náležitým přihlédnutím k soudržnosti, synergiím, přidané hodnotě Unie a dlouhodobé udržitelnosti, se zohledněním priorit Unie v oblasti klimatu a životního prostředí.
2. Komise provede hodnocení programu LIFE v polovině období, jakmile je k dispozici dostatek informací o jeho provádění, avšak nejpozději do 42 měsíců od začátku provádění programu LIFE, přičemž se použijí ukazatele stanovené v příloze II.

Hodnocení musí obsahovat alespoň tyto prvky:

- a) kvalitativní a kvantitativní hlediska provádění programu LIFE;
- b) účinnost využívání zdrojů;
- c) míru, do jaké byly cíle všech akcí splněny, pokud možno s uvedením výsledků a účinků;
- d) dosažený nebo očekávaný úspěch projektů při mobilizaci jiných prostředků Unie, zejména s ohledem na výhody plynoucí z posílené soudržnosti s ostatními finančními nástroji Unie;
- e) dosaženou míru spolupůsobení mezi jednotlivými cíli a doplňkovost programu LIFE s ostatními relevantními programy Unie;
- f) přidanou hodnotu Unie a dlouhodobý účinek programu LIFE za účelem přijetí rozhodnutí o obnovení, změně nebo pozastavení opatření;
- g) rozsah, v jakém jsou zapojeny zúčastněné strany;
- h) kvantitativní a kvalitativní analýzu přispění programu LIFE k ochraně stanovišť a druhů uvedených ve směrnicích 92/43/EHS a 2009/147/ES;
- i) analýzu zeměpisného pokrytí v celé Unii, jak je uvedeno v čl. 9 odst. 5, a pokud takového pokrytí nelze dosáhnout, analýzu základních příčin tohoto nedostatečného pokrytí;

3. Na konci provádění programu LIFE, avšak nejpozději do čtyř let od konce období uvedeného v čl. 1 druhém pododstavci provede Komise závěrečné hodnocení programu LIFE.

4. Komise sdělí závěry hodnocení spolu se svými připomínkami Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Výsledky těchto hodnocení zveřejní.

KAPITOLA V

Přechodná a závěrečná ustanovení

Článek 21

Informace, komunikace a propagace

1. Příjemci finančních prostředků Unie uvádějí původ těchto prostředků a zajišťují jejich viditelnost, zejména při propagaci projektů a jejich výsledků, tím, že poskytují ucelené, účinné a přiměřené informace různým cílovým skupinám včetně sdělovacích prostředků a veřejnosti. Za tímto účelem příjemci použijí logo programu LIFE vyobrazené v příloze III. Veškeré zboží dlouhodobé spotřeby pořízené v rámci programu LIFE ponese logo programu LIFE, nestanoví-li Komise jinak. Nemá-li to možné, musí být program LIFE zmíněn ve všech komunikačních činnostech, mimo jiné i na informačních tabulích na strategických místech viditelných pro veřejnost.

2. Komise provádí informační a komunikační činnosti týkající se programu LIFE, akcí uskutečněných v rámci programu LIFE a dosažených výsledků. Finanční zdroje přidělené na program LIFE rovněž přispívají k institucionální komunikaci politických priorit Unie, pokud tyto priority souvisejí s cíli uvedenými v článku 3.

Článek 22

Postup projednávání ve výboru

1. Komisi je nápomocen Výbor pro program LIFE. Tento výbor je výborem ve smyslu nařízení (EU) č. 182/2011.

2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 5 nařízení (EU) č. 182/2011.

3. Pokud výbor nevydá žádné stanovisko, Komise navrhaný prováděcí akt nepřijme a použije se čl. 5 odst. 4 třetí pododstavec nařízení (EU) č. 182/2011.

4. Komise podá výboru každý rok zprávu o celkovém pokroku při provádění podprogramů programu LIFE a o konkrétních akcích v rámci programu LIFE, mimo jiné o operacích kombinování zdrojů prováděných prostřednictvím rozpočtových zdrojů přidělených z programu LIFE.

Článek 23

Výkon přenesené pravomoci

1. Pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci je svěřena Komisi za podmínek stanovených v tomto článku.
2. Pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci uvedená v čl. 19 odst. 2 a 3 je svěřena Komisi do 31. prosince 2028.
3. Evropský parlament nebo Rada mohou přenesení pravomoci uvedené v čl. 19 odst. 2 a 3 kdykoli zrušit. Rozhodnutím o zrušení se ukončuje přenesení pravomoci v něm určené. Rozhodnutí nabývá účinku prvním dnem po zveřejnění v *Úředním věstníku Evropské unie* nebo k pozdějšímu dni, který je v něm upřesněn. Nedotýká se platnosti již platných aktů v přenesené pravomoci.
4. Před přijetím aktu v přenesené pravomoci Komise vede konzultace s odborníky jmenovanými jednotlivými členskými státy v souladu se zásadami stanovenými v interinstitucionální dohodě ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů.
5. Přijetí aktu v přenesené pravomoci Komise neprodleně oznámí současně Evropskému parlamentu a Radě.
6. Akt v přenesené pravomoci přijatý podle čl. 19 odst. 2 a 3 vstoupí v platnost pouze tehdy, pokud proti němu Evropský parlament ani Rada nevysloví námitky ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy jim byl tento akt oznámen, nebo pokud Evropský parlament i Rada před uplynutím této lhůty informují Komisi o tom, že námitky nevysloví. Z podnětu Evropského parlamentu nebo Rady se tato lhůta prodlouží o dva měsíce.

Článek 24

Zrušovací ustanovení

Nařízení (EU) č. 1293/2013 se zrušuje s účinkem ode dne 1. ledna 2021.

Článek 25

Přechodná ustanovení

1. Tímto nařízením není dotčeno pokračování ani změna akcí zahájených podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 614/2007 ⁽³⁸⁾ a nařízení (EU) č. 1293/2013, které se použijí na příslušné projekty až do jejich ukončení.
2. Finanční krytí programu LIFE může rovněž zahrnovat výdaje na technickou a administrativní pomoc nezbytné pro zajištění přechodu mezi programem LIFE a opatřeními přijatými podle nařízení (ES) č. 614/2007 a (EU) č. 1293/2013.
3. V případě potřeby lze do rozpočtu Unie na období po roce 2027 zapsat prostředky na krytí výdajů stanovených v čl. 5 odst. 5 s cílem řídit projekty, jež nebudou dokončeny do 31. prosince 2027.
4. Do finančních nástrojů zřízených v rámci nařízení (EU) 2021/... (*) lze investovat prostředky získané z dřívějších operací v rámci finančních nástrojů zřízených podle nařízení (EU) č. 1293/2013.
5. K financování programu LIFE se v souladu s článkem 21 finančního nařízení použijí prostředky spojené s účelově vázanými příjmy, které pocházejí ze zpětného získání neoprávněně vyplacených částek podle nařízení (ES) č. 614/2007 nebo (EU) č. 1293/2013.

⁽³⁸⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 614/2007 ze dne 23. května 2007 o finančním nástroji pro životní prostředí (LIFE+) (Úř. věst. L 149, 9.6.2007, s. 1).

(*) Číslo nařízení obsažené v dokumentu PE-CONS 74/20 (2020/0108(COD)).

Článek 26

Vstup v platnost a použitelnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dnem vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení se použije ode dne 1. ledna 2021.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne ...

Za Evropský parlament
předseda
...

Za Radu
předseda
...

PŘÍLOHA I

SUBJEKTY, JIMŽ MOHOU BÝT GRANTY UDĚLENY BEZ VÝZVY K PODÁVÁNÍ NÁVRHŮ

1. Síť Evropské unie pro provádění a vymáhání práva v oblasti životního prostředí (IMPEL);
 2. Evropská síť státních zástupců pro životní prostředí (ENPE);
 3. Fórum soudců Evropské unie pro životní prostředí (EUFJE).
-

PŘÍLOHA II

UKAZATELE

1. Ukazatele výstupů

- 1.1. Počet projektů, v jejichž rámci se vyvíjejí, předvádějí a podporují inovativní techniky a přístupy;
- 1.2. Počet projektů, v jejichž rámci se uplatňují osvědčené postupy týkající se ochrany přírody a biologické rozmanitosti;
- 1.3. Počet projektů, v jejichž rámci se podporuje vypracování, provádění, sledování a vymáhání příslušných právních předpisů a politik Unie;
- 1.4. Počet projektů, v jejichž rámci se zlepšuje správa prostřednictvím posílení kapacit veřejných a soukromých subjektů a zapojení občanské společnosti;
- 1.5. Počet projektů, včetně strategických integrovaných projektů a strategických projektů na ochranu přírody, v jejichž rámci se provádějí:
 - klíčové plány nebo strategie,
 - akční programy pro začleňování podprogramu „Příroda a biologická rozmanitost“.

2. Ukazatele výsledků

- 2.1. Čistá změna, k níž došlo v životním prostředí a klimatu, na základě sdružení ukazatelů na úrovni projektu, která se určí ve výzvě k podávání návrhů v rámci těchto podprogramů:
 - „Příroda a biologická rozmanitost“,
 - „Oběhové hospodářství a kvalita života“, který se vztahuje alespoň na tyto oblasti:
 - kvalita ovzduší,
 - půda,
 - voda,
 - odpad,
 - chemické látky,
 - hluk,
 - využívání a efektivita zdrojů,
 - „Zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně“,
 - „Přechod na čistou energii“.
 - 2.2. Kumulativní investice vyvolané projekty nebo zpřístupněné finanční prostředky (v milionech EUR);
 - 2.3. Počet organizací, které jsou zapojeny do projektů nebo obdrží provozní granty;
 - 2.4. Podíl projektů, které působily jako katalyzátor po datu ukončení projektu.
-

PŘÍLOHA III

LOGO PROGRAMU LIFE

